

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Aan de minister voor Rechtsbescherming
De heer S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
6 februari 2019

Onderwerp
Besturing van de rechtspraak

Geachte heer Dekker,

Onlangs sprak u tijdens het Algemeen Overleg Rechtspraak met de leden van de Tweede Kamer over het voorstel van de SP en D66 om wijzigingen aan te brengen in de manier waarop bestuurders in de rechtspraak worden benoemd. Als beroepsvereniging van rechters en officieren van justitie vertegenwoordigt de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) haar leden zowel intern als extern op dit onderwerp. Om die reden zouden wij binnenkort graag met u het gesprek hierover aangaan.

Via deze brief willen wij u alvast op de hoogte brengen van de wijze waarop dit onderwerp op dit moment binnen de rechtspraak besproken wordt. Het is immers een belangrijk onderwerp, gelet op de zorgen die binnen de rechtspraak bestaan over de kloof tussen de werkvloer en de bestuurders en de breed gedeelde behoefte aan een heldere koers van de rechtspraak als geheel.

Speciaal voor dit thema heeft de NVvR al diverse gesprekken gevoerd, een werkconferentie belegd en een expertgroep bijeengebracht, bestaande uit rechters en raadsheren. In deze groep zaten zowel bestuurders als niet-bestuurders. De opbrengst van deze activiteiten wordt binnenkort overgebracht aan de Raad voor de rechtspraak en het dagelijks bestuur van de Presidentenvergadering. Daar zullen uiteindelijk de contouren van een besturingsmodel moeten ontstaan.

Vooruitlopend op dit advies constateert de NVvR een groeiende onvrede over het besturingsmodel dat zich kenmerkt door de term 'bestuur op afstand'. Dit heeft de kloof tussen rechters en hun bestuurders vergroot, terwijl de bestuurlijke slagkracht niet gegroeid is. Wij verwachten dat dit model moet worden losgelaten en dat de presidenten en hun collega's in het gerechtshof weer dichterbij de dagelijkse praktijk moeten komen te staan. Ditzelfde geldt voor de bestuurders in de Raad voor de rechtspraak. Ook voor hen is het zaak om dichterbij het recht spreken betrokken te zijn. De wijze waarop dit gerealiseerd kan worden, is nog onderwerp van gesprek in de rechtspraak.

Tegelijkertijd vraagt de besturing van de rechtspraak om stevige professionals. Zij dienen goed opgeleid en met voldoende ervaring de rechtspraak op koers te houden, zodat de rechtspraak het antwoord kan blijven op de vraag naar geschilbeslechting vanuit de samenleving en waardoor de rechtspraak op kwalitatieve, voortvarende en efficiënte wijze rechtszaken kan behandelen. Dit vraagt andere kwaliteiten dan vroeger: gerechten zijn groter dan weleer en de werkzaamheden van de gerechtsbesturen zijn omvangrijker. Of het besturingsmodel van enkele decennia geleden dan wel van vóór de herziening van de gerechtelijke kaart soelaas kan bieden, ligt niet voor de hand. Bepaalde elementen echter, zoals de keuze destijds voor het loslaten van het sectormodel (en de bijbehorende sectorvoorzitters die als 'linking pin' bestuur en werkvloer met elkaar verbonden), zouden heroverwogen kunnen worden.

De NVvR bereidt, zoals gezegd, momenteel een advies voor aan de bestuurders van de rechtspraak. Wij menen overigens ook dat het primair aan de rechtsprekende macht is om zichzelf goed te organiseren. Vanzelfsprekend kan de wetgever daarbij een rol spelen, maar gelet op de noodzakelijk balans tussen de staatsmachten, is dat - wat de NVvR betreft - nu niet de geëigende weg.

Graag spreken wij op korte termijn met u verder over dit onderwerp en wij zullen u een afschrift van ons advies aan de bestuurders van de rechtspraak doen toekomen. Wij vernemen graag of ook u een overleg hierover op prijs stelt en wachten uw antwoord af.

Met vriendelijke groet,
namens de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,

Nathalie van Waterschoot
voorzitter